

USTAWA

z dnia ..... 2016 r.

o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego

Art. 1. W ustawie z dnia 5 lutego 2015 r. o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego (Dz. U. z 2015 r. poz. 308) w art. 9 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Rolnicy uprawnieni do płatności w ramach systemu płatności podstawowej lub systemu jednolitej płatności obszarowej zobowiązani do przestrzegania praktyk rolniczych korzystnych dla klimatu i środowiska, o których mowa w art. 43 ust. 2 lit. b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r., w celu pobierania płatności na podstawie niniejszej ustawy obowiązani są do:

- 1) zawarcia umowy kontraktacji na dostarczanie surowca do zakładu przetwarzającego odnawialne źródła energii, lub
- 2) utrzymywania ½ sztuki bydła na 1 hektar istniejącego trwałego użytku zielonego, lub
- 3) udokumentowanego posiadania i wykorzystywania kotła spalającego jedynie biomasę.”.

Art. 2. Minister właściwy do spraw rolnictwa składa Sejmowi sprawozdanie z wykonania niniejszej ustawy za okres od dnia jej wejścia w życie najpóźniej do dnia 30 września 2019 r. Sprawozdanie to obejmuje w szczególności informację dotyczącą oceny skutków niniejszej ustawy.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, a traci swą moc z dniem 31 grudnia 2019 r.

UZASADNIENIE

Płatności bezpośrednie zostały wprowadzone w 1992 r. w ramach reformy Wspólnej Polityki Rolnej Mac Sharry'ego, a w wyniku kolejnych reform WPR stały się głównym instrumentem wsparcia rolnictwa w Unii Europejskiej. Pierwotnym celem płatności bezpośrednich było rekompensowanie rolnikom spadku ich dochodów, które spowodowane było znaczną obniżką cen gwarantowanych. Reformy te odniosły duży sukces, przyczyniając się do poprawy równowagi rynkowej oraz stabilizacji dochodów rolniczych.

Postanowienia reformy WPR z 2003 r. z Luksemburga wyszły daleko poza dotychczasowe rozwiązania. Wprowadzono system płatności oddzielony od wielkości produkcji, który zastąpił większość dotychczasowych płatności bezpośrednich. Reforma ta wprowadziła również zasadę wzajemnej zgodności, uzależniając wypłacanie rolnikom płatności w pełnej wysokości od utrzymywania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska oraz przestrzegania wymogów wzajemnej zgodności z zakresu środowiska, identyfikacji i rejestracji zwierząt (obszar A), zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt i roślin (obszar B) oraz dobrostanu zwierząt (obszar C).

Od 2003 r. płatności bezpośrednie w Unii Europejskiej zasadniczo są oddzielone od produkcji rolnej, ponieważ ich nadrzędnym celem jest wsparcie dochodów rolniczych, a nie powodowanie zachęt do zwiększania produkcji. Dzięki temu rolnicy dostosowują swoją produkcję do faktycznego zapotrzebowania rynku i swoich przewag konkurencyjnych, a nie kierują się wysokością płatności bezpośrednich. Co do zasady wypłata wsparcia nie jest bowiem powiązana z obowiązkiem prowadzenia określonej produkcji rolnej.

System ten jest jednakże wykorzystywany przez osoby niebędące rolnikami, powodując swoiste wyłudzenie płatności przez osoby, które kupują lub dzierżawią grunty rolne (najczęściej łąki) w okazyjnych cenach i pobierają płatności. Wskazać należy, że rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. nie stawia przed rolnikami wysokich wymagań w zakresie praktyki, jaką jest utrzymywanie trwałych użytków zielonych. W zakresie gospodarowania łąkami lub pastwiskami wymogiem jest utrzymywanie trwałych użytków zielonych oraz zastosowanie systemu koszenia lub odpowiedniego koszenia, utrzymania cech krajobrazu na trwałych użytkach zielonych oraz powstrzymywanie ekspansji zarośli, usuwania paszy lub siana czy odpowiedniego gospodarowania stromymi zboczami. W praktyce wygląda to tak, że aby uzyskać uprawnienie do pobierania płatności za utrzymywanie trwałych użytków zielonych

w istocie wystarczy raz w roku skosić trawę na łące. Taka regulacja prowadzi do licznych nadużyć, dlatego też projektodawcy proponują ograniczenie polegające na obowiązku posiadania ½ sztuki bydła na hektar takiego użytku lub zawarcia umowy kontraktacji z podmiotem przetwarzającym naturalne źródła energii lub też udokumentowanego posiadania i wykorzystywania kotła spalającego jedynie biomasę. Powyższa zmiana przepisów pozwoli na kierowanie płatności do osób będących faktycznie rolnikami czyli do osób, dla których system ten jest dedykowany.

W artykule trzecim, autorzy projektu proponują tzw. klauzulę zachodzącego słońca (z ang. sunset clause) zgodnie z którą ustawa traci swą moc z dniem 31 grudnia 2019 r., natomiast artykuł drugi obliguje władzę wykonawczą do dokonania oceny funkcjonowania niniejszej ustawy, która stanowiłaby cenną analizę służącą ewentualnemu ponownemu jej wprowadzeniu. Projekt przewiduje obowiązek złożenia sprawozdania Sejmowi przez ministra właściwego do spraw rolnictwa z wykonania niniejszej ustawy w celu weryfikacji funkcjonowania przedstawionych rozwiązań. Zdaniem projektodawców, przewidziany w projekcie prawie trzyletni okres obowiązywania ustawy jest wystarczający do dokonania analizy funkcjonowania proponowanej regulacji. Sprawozdanie ministra właściwego do spraw rolnictwa obejmować powinno w szczególności informację dotyczącą oceny skutków niniejszej ustawy.

Projektowana ustawa nie ma wpływu na sektor finansów publicznych.

Projektowana ustawa jest zgodna z prawem Unii Europejskiej, a w szczególności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.